

— ПАЭТ, ПРАЗАІК, ГРАМАДСКІ ДЗЕЯЧ

27-28 лістапада
1982
Рэгіён для
вас

27 лістапада — 95 гадоў з дня нараджэн-
я Піліпа Пестрака, ураджэнца Івацэвіцкага
даёна.

Той хаткі, дзе нарадзіўся пээт, празаік, грамадскі یзяч нашай Беларусі Піліп Сямёновіч Пястрак, у яго юднай вёсцы Сакоўцы یаўно няма. Але засталася іамяць. Адзіная вясковая вуліца названа яго імем. Кыхары вёскі (а гэта ў большасці пенсіянеры) یدаюці і сустракаліся са сваім земляком. Аднак юльш за ўсіх ведала пра Піліпа Сямёновіча яго браўая Сцепаніда Аляксандраўна, з якой аўтару гэага артыкула пашчасціа ў свой час сустракаўся. Піліп называў яе ласкала Стэфка. На жаль, меўш тому яна памёрла.

Пасля вайны амаль кожы год, часцей улетку, Піліп Пястрак наведваўся ў Сакоўцы да свайго брата

Аляксандра пабачыцца, пагасціваць, што-колечы дапамагчы, адпачыць ад стаўнічага шуму і тлуму.

— Вось тут на кухні, на ўспончыку, Піліп любіў сядзець, — расказвала Сцепаніда Аляксандраўна. — Сядзіць, бывала, і слухае, што я кажу. Яго цікавіла ёсё: і што новага ў вёсцы, і як справы ў калгасе, як жывуць людзі. Не толькі любіў паслухаць, але і сам меў ахвоту пагаманіць. А ў кампаніі за сталом ён быў вясёлы, гаваркі. А паслухалі б, як Сямёновіч разам з братам спяваў. Пра пісанне сваёе, пра работу ў стаўнічыне не расказваў. Але я знаю пра Пілілавы книжкі, у сельской бібліятэцы ёсць....

— А яшчэ скажу вам, — працягвала Сцепаніда Аляксандраўна, — што Сямёновіч вельмі многа хадзіў. Калі збіраўся ў Мінск, то пешака дабіраўся да Косава і наадварт. Машыны сабе не купляў і не хацеў мець, казаў, што гэта клопат лішні. У грыбы любіў хадзіць. Раненька ўставаў і бег у Буленскі лес. Ведаў там яшчэ колішня мясцінкі, калі леснікам рабіў. Сам і перабіраў сваю лясную здабычу, па-майстэрску смажыў і сушыў грыбы. Вы б толькі пакаштавалі грыбыны суп, прыгатаваны па ўласнаму рэцэпту. Пальцы ablажаш...

Я слухаў успаміны Сцепаніды Аляксандраўны і ўяўляў сабе чалавека простага, добрага і шчырага. Ён — выхадзец з сялянскай сям'і. Нарадзіўся тут, у Сакоўцах, 27 лістапада 1903 года. Бацька родам з Бяліціч. Піліп быў у сям'і перадапошнім сынам.

А сям'я была вялікая, жылі бедна. Таму з малку Піліпку прывучалі да працы. Быў і падласкам, і пастушком. А зімой вучыўся ў двухкласным вучылішчы. Скончыў пяць аддзяленняў.

Першая імперыялістычная вайна загнала сям'ю Пестракоў у Расію — у сяло Максімаўку Бузулукскага павета Самарскай губерні. У 1916 годзе спрабаваў паступіць у гімназію ў г. Самара, але спазніўся. Працаўаў памочнікам справавода крэдытнага таварыства. Усё ж праз два гады стаў на вучэнцам Бузулукскай гімназіі. Адсюль перайшоў

на рабфак у г. Чапаеўск, правучыўся семестр і паступіў на гістарычны факультэт Самарскага ўніверсітэта. Адначасова працаўаў настаўнікам.

Увесені 1921 года Піліп разам з бацькамі вярнуўся ў родную Сакоўцы. Неўзабаве страшна гора напаткала хлопца: памерлі бацька, сястра і брат, а сам ён захварэў на тыф. Ачунчышы і набраўшыся сіл, Піліп уладкаваўся рабочым на лесапільні, потым працаўаў лесніком. Тады ж яго мабілізавалі ў польскую войску, два гады аддаў службе.

З 1926 года ў жыцці Пестрака пачынаецца новая старонка. Па-першае, ён уступае ў Кампартыю Заходній Беларусі, а таксама становіцца членам павятовага камітэта Беларускай сялянска-рабочай грамады ў мястэчку Косава.

А па-другое, ён спрабуе свае сілы ў пээзіі. Гэта і стала пачаткам літаратурнай творчасці Піліпа Пестрака. Вось радкі з верша, дзе ён звяртаецца да сваіх землякоў:

Уставай, галодны беларус,

Служыць радзімай справе,

Скінь з плеч прыгоны і прымус,

Здабудзь дарогу к славе.

З 1927 года Піліп Пестрак — сакратар Косаўскага падпольнага райкома і член Слонімскага архікома КПЗБ. У тым жа годзе ў лютым ён удзельнічае ў Косаўскай палітычнай дэмманстрацыі. Яго

арыштоўваюць і амаль год трymаюць у астрозе.

Выйшаўшы на волю, Пястрак працягвае падпольную партыйную і рэвалюцыйную дзеянасць. Праз два гады ён зноў за турэмнымі кратамі, яго асудзілі на пяць гадоў.

Толькі ў 1933 годзе Пястрак выйшаў з астрога. Ні дня не адпачываў, і зноў уключыўся ў падпольную работу. Выдадзены правакатарамі, Піліп зноў асуджаны на пяць гадоў. У верасні 1939 года Чырвоная армія вызваліла яго з турмы.

Даваеннае жыццё і праца, гады вайны, пасляваенная дзеянасць Піліпа Пестрака з'яўляюцца яркім прыкладам служэння свайму народу, Бацькаўшчыне.

Працаўаў ён сакратаром Гродзенскага гаркома (1939—40 гг.). Быў абрани дэпутатам народнага сходу Заходній Беларусі ў Беластоку (1939 г.), членам паўнамоцнай камісіі на сесіі Вярховага Савета ССР (1939 г.). У час Вялікай Айчыннай вайны ўдзельнічаў у партызанскам руху. Спярша быў радавым байцом, а потым супрацоўнічаў у газете "Партызанская праўда". Працаўаў начальнікам Упраўлення па справах мастацтваў пры Саўнаркоме БССР (1943—45 гг.), навуковым супрацоўнікам Інстытута мовы, літаратуры і мастацтва АН БССР (1945—47 гг.). Выбіраўся дэпутатам Вярховага Савета ССР (1940—46 гг.), а таксама дэпутатам Вярховага

Савета БССР (1971—75 гг.). Член саюза пісьменнікаў ССР з 1939 года.

Нягледзячы на вялікую заняцці дзяржаўнай і грамадской работай, Піліп Пястрак актыўна займаўся творчай працай. Першы зборнік яго вершаў "На варце" выдадзены ў 1940 годзе. Пасля гэтага выйшлі яшчэ два зборнікі пээзіі і пээзія "Слова пра Мінск".

У пасляваенныя гады Піліп Пястрак выступаў пераважна ў галіне прозы. Найбольш вядомыя яго раман-эпапея "Сустэрненсія на барыкадах" і раман "Серадзібор", за які аўтару прысуджана літаратурная прэмія імя Я. Коласа.

Першы твор — аб бацацьбе працоўных Заходній Беларусі супраць польскіх уладаў за свае сацыяльныя і нацыянальныя права. Другі — аб бацацьбе беларускага народа супраць нямецка-фашистскіх акупантў у гады Вялікай Айчыннай вайны.

Поўны збор твораў Піліпа Пестрака ў пяці томах выйшаў у 1986 годзе. Тут сабраны ўсяя яго пээзія, проза, успаміны.

Кіпучая творчая і грамадская дзеянасць, 11 гадоў турэмнага зняволення падарвалі здароўе Піліпа Пестрака. Ён памёр 22 жніўня 1978 года.

На радзімэ пісьменніка ў вёсцы Сакоўцы адкрыты музей, прысвечаны яго жыццю і творчасці. Раённая бібліятэка і вуліца ў Івацэвічах названы імем славутага земляка.

С. КАЖАДУБ.